

Javne finansije

Fimek

Lekcija 7

Porez na dodatu vrednost u Srbiji

PDV u Srbiji – osnovne karakteristike

- PDV = opšti porez na potrošnju , neto svefazni porez na promet
- U primeni u Srbiji od 1. januara 2005. godine
- Veliki bilansni značaj
 - Uz doprinose je najznačajniji izvor finansiranja javnog sektora
 - prihodi od PDV iznose približno 10% BDP-a
- U Srbiji je uveden EU model PDV koji karakteriše:
 - **potrošni tip** – nabavke investicionih dobara se ne oporezuju
 - **kreditni metod** - poreska obaveza se utvrđuje indirektno kao razlika između ulaznog i izlaznog PDV
 - **princip odredišta** – PDV se naplaćuje prema mestu potrošnje u slučaju međunarodne trgovine
 - **poreska osnovica je široko definisana** - obuhvata veliki deo prometa

Kako funkcioniše PDV?

- PDV obaveza/kredit se utvrđuje kao razlika izlaznog i ulaznog PDV
 - Ulazni PDV – PDV sadržan u nabavnoj ceni inputa (iskazan na računima dobavljača)
 - Izlazni PDV – PDV sadržan u prodajnoj ceni robe (iskazan na računu koji poreski obveznik izdaje kupcu)
 - Ako je Izlazni PDV veći od ulaznog, poreski obveznik ima PDV obavezu...a u suprotnom ima PDV kredit (pravo na povraćaj poreza od države)

<i>Faze</i>	<i>Nabavna cena (bez PDV)</i>	<i>Ulazni PDV</i>	<i>Prodajna cena (bez PDV)</i>	<i>Izlazni PDV</i>	<i>Neto PDV obaveza</i>
I (uvoz)	100	18	150	27	9
II (trgovina na veliko)	150	27	180	32.4	5.4
III (trgovina na malo)	180	32.4	200	36	3.6
<i>ukupno</i>			200		36

Principi funkcionisanja PDV-a

- Princip samooporezivanja
 - Poreski obveznik sam obračunava PDV obavezu i vrši plaćanje, a Poreska uprava ima pravo da izvrši proveru tačnosti obračuna
- Princip dokumentovanosti transakcija
 - Da bi odbio PDV ulazni PDV sadržan u nabavnoj ceni inputa, obveznik mora da poseduje račun. Takođe, kada prodaje robu i usluge mora da izda račun na kojem je iskazan PDV. PDV račun je osnova za obračun poreza
- Princip međusobne kontrole poreskih obveznika
 - Da bi ulazni PDV odbio od poreske osnovice obveznik mora da poseduje račun dobavljača na kojem je iskazan PDV, što znači da vrši i kontrolu, da li je dobavljač na svom izlaznom računu iskazao PDV

Elementi PDV u Srbiji

- Predmet oporezivanja je npr. isporuka dobara, pružanje usluga i uvoz dobara
- Poreski obveznik
 - Poreski obveznik je lice koje obavlja delatnost kao trajnu aktivnost, dakle, samostalno obavlja promet dobara i usluga ili uvozi dobra, uključujući i eksploataciju prirodnih bogatstva, poljoprivredu i samostalnih zanimanja, a ostvaruje godišnji promet veći od 2 miliona dinara.
 - sva pravna lica i preduzetnici koji uvoze robu, isporučuju robu i usluge

- Poreske stope
 - standardna – 18%
 - snižena – 8% (hleb, žitarice, lekovi, gas...)
 - životne namirnice (hleb, mleko, brašno, šećer...),
 - lekove,
 - đubriva,
 - udbenike i nastavna sredstva, dnevne novine,
 - ogrevno drvo,
 - komunalne usluge,
 - prirodni gas koji se isporučuje individualnim potrošačima preko gasne distributivne mreže,
 - usluge smeštaja u hotelima, motelima, odmaralištima, domovima i kampovima

Poreska osnovica

- ▣ Dodata vrednost (vrednost dodata robi od strane poreskog obveznika)
- **Poreska osnovica** je **iznos naknade** koju obveznik prima ili treba da primi za isporučena dobra ili pružene usluge, bez PDV, odnosno **vrednost uvezenog dobra** utvrđena po carinskim propisima, a **dugovani PDV** se dobija primenom poreske stope na poresku osnovicu.
- **Sastavni deo osnovice su i:**
 - akcize, carine i druge uvozne dažbine
 - svi sporedni troškovi koje obveznik zaračunava primaocu dobara i usluga
- **Osnovica ne sadrži:**
 - popuste i druga umanjenja cene, koji se primaocu dobara ili usluga odobravaju u momentu vršenja prometa dobara ili usluga

Mesto i vreme nastanka obaveze

- Mesto nastanka poreske obaveze:
 - u slučaju prometa robe - obaveza nastaje u mestu sa koga se vrši isporuka
 - u slučaju usluga - obaveza najčešće nastaje u mestu gde pružalac usluga obavlja svoju delatnost
 - u slučaju uvoza - obaveza nastaje na mestu ulaska robe u carinsko područje Srbije
- Vreme nastanka poreske obaveze:
 - u slučaju prometa robe - dan prenošenja prava raspolaganja, preuzimanja roba, ulaska u carinsko područje i dr.
 - u slučaju usluga - dan izvršenja usluge, okončanje pravnog odnosa i dr.

IZDAVANJE RAČUNA

- Obveznik PDV mora izdati račun koji obavezno sadrži:
 - naziv, adresu i PIB obveznika - izdavaoca računa
 - mesto i datum izdavanja i redni broj računa
 - naziv, adresu i PIB obveznika - primaoca računa
 - vrsta i količina isporučenih dobara ili vrsta i obim usluga
 - datum prometa dobara i usluga i visinu avansnih plaćanja
 - iznos osnovice
 - poreska stopa koja se primenjuje
 - iznos PDV koji je obračunat na osnovicu
 - napomena o poreskom oslobođenju

POVRAT PDV

- Obveznik se u poreskoj prijavi opredeljuje:
 - za povrat PDV ili
 - da iznos PDV koristi kao poreski kredit
- Rok za povrat je 45 dana, izuzev za obveznike koji se pretežno izvozom za koje je 15 dana
- Ukoliko se obveznik izjasni za povrat, a Poreska uprava ga ne izvrši u propisnom roku, obveznik podnosi zahtev za povrat koji Poreska uprava mora rešiti u roku od 15 dana od dana prijema zahteva

Posebni režimi

- Četiri posebna režima oporezivanja
 1. Mali poreski obveznici
 - Obveznici sa godišnjim prihodom ispod 2 miliona dinara ne mogu ući u sistem PDV
 - Obveznici sa godišnjim prihodom između 2 i 4 miliona dinara mogu, ali nemoraju biti u sistemu PDV
 2. Poljoprivrednici
 - Ako poljoprivrednici isporuče proizvode obveznicima PDV, oni imaju pravo na nadoknadu u iznosu od 5% primljenih dobara i usluga
 3. Turističke agencije
 4. Promet polovnih dobara, umetničkih dela, kolekcionarskih dela

Obračunski period, rokovi plaćanja i povraćaja poreza

- Obračunski period iznosi:
 - mesec dana - za poreske obveznike sa godišnjim prihodom preko 20 miliona dinara
 - tri meseca - za poreske obveznike sa godišnjim prihodom manjim od 20 miliona dinara
- Rok za podnošenje poreske prijave
 - 10 dana po isteku obračunskog perioda – tada se plaća i porez
- Povraćaj poreza se realizuje
 - u opštem slučaju - 45 dana od isteka roka za podnošenje poreske prijave
 - u slučaju pretežnih izvoznika - 15 dana od isteka roka za podnošenje poreske prijave

Porez na potrošnju- Posebni porezi na potrošnju

- Posebni porezi na potrošnju
 - **Fiskalni monopoli** su posebni, posredni porezi koje država naplaćuje na proizvode čiju je **proizvodnju** ili **prodaju** monopolisala
 - **Akcize** su posebni porezi na potrošnju kojima se oporezuje **potrošnja ili upotreba** tačno određenih proizvoda. Često postoje paralelno sa porezom na promet. Lako i efikasno se ubiraju, sistem obračuna i naplate je jednostavan. Evazija je gotovo nemoguća.